

VAPAUTTAKAAMME HEIDÄT

Suuri mailman teollisuus- ja kauppasota (joksi presidentti Wilson on äskettäin sanonut suurta mailman sotaa) on nyt päättynyt, mutta sen ajalla yli mailman valtaviiksi puhjennut luokkasota ei ole päättynyt. Se on vain kärjistynyt useissa maisa loppuratkaisua kohden. Niinpä tässäkin maassa on luokkastaistelu käynyt ennen aavistamattoman avoimeksi voimainkoetuksiksi. Sodan ajalla laadittu ja presidentti Wilsonin allekirjottaman vakoilulain nojalla on vangittu yhteensä tuhansia sosialisteja ja muita järjestyneitä työllisiä, joiden ainoa "rikos" on se, että he ovat uskaltaneet lausua arvostelunsa sodasta ja lausua samaa mitä presidenttimme, nim. että suuri mailman sota ei ollut poliittinen vaan teollisuus- ja kauppasota ja että sodan siemeniä ovat nykyisessä mailmassa teollisuus- ja kaupakilpailu. Siis nämä, ja ne, jotka eivät halunneet näiden asiain tähden uhrata henkeänsä, ovat saaneet virua vankiloissa toiset heistä vuoden, toiset kaksi ja satoja tovereitamme odottaa tai jo suorittaa viiden, kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden vankilatuomiota.

Kuten kokemus on osottanut, ei sanottua vakoilulakia ole laadittukaan muussa tarkoituksessa kuin tarkoituksella vaientaa työväenluokan keskuudessa vallitseva kapinallinen mieliala tuomitsemalla sen nojalla rohkeimmat heistä, eli johtajat, pitkiä ajoiksi vankiloihin. Ja eihän sodan päätyttyä olisi syytä pitää vireillä mitään tuollaisia vakoilulakia, ellei sen tarkoitus olisi muu kuin miksi sitä nimitetään. Tuon mille maalle hyvänsä — saatikka sitten vapaalle Amerikalle — häpeällisen lain lisäksi on vielä useissa valtioissa laadittu toinen työväen kiristyslaki, nim. "rikollisen syndikalismilaki". Sen nojalla voidaan vangita kaikki lakonjohtajat ja muut työväenjohtajat, joita vastaan ei voida käyttää vakoilulakia. Sen avulla voidaan tuomita kaikki lakot laittomiksi ja sulkea johtajat "yleiselle turvallisuudelle vaarallisina" ihmisinä vuosikausiksi vankiloihin. Siis työmies tai työläisnainen ryhtyessään vaatimaan palkkaa mikä osapuulleenkaan vastaisi nykyajan elinkustannuksia, on vaarallinen rikollinen ja häntä saatetaan tuollaisten "rikoksen" johdosta odottaa useiden vuosien vankilatuomio. Amerikan työlliset eivät läheskään kaikki vielä ymmärrä, että heillä ei ole enään vapautta vaatia enemmän leipää ja lausua ajatuksensa tämän "vapaa tasavallan" asioista, kuten sen perustuslaki oikeuttaa. Eivät läheskään kaikki heistä näe kuinka amerikalaisen kapitalismin rautakorko on laskemaisillaan musertavan painonsa kaikkien heidän ihmisoikeuksiensa

(Jatkoa toisella sivulla)

Kate O'Hare: vaimo ja äiti

Kirj. Meta Lilienthal. . . Kun naiset viime vuosisadan loppupuoliskolla alkoivat suorittamaan tehtäviä kotinsa ulkopuolella, oli novellien ja kertomusten kirjottajien lempi aiheena kuvailla naisen taistelua hänen valitsemansa elämän uran ja naiselle pyhitetyin vaimon, äidin ja kodinhaltijan tehtävien välillä. Tällaisessa kirjallisuudessa tavallisesti tapahtui niin, että oikea hyveellinen nainen aina luopui valitsemastaan elämäntehtävästä, tosin usein raskain mielin, vaimon ja äidin tehtävien tähden. Ne harvat, jotka kieltäytyivät luopumasta toimestaan tai taiteestaan kodin ulkopuolella, tavallisesti esitettiin jostakin syystä epäonnistuneiksi ja onnettomiksi.

Yksi aikamme huomattu kirjottaja ja feministi Charlotte Perkins Gilman käsittelee samaa kysymystä, mutta aivan eri tavalla, kuin novellien kirjottajat. Hän käsittelee sitä nykyajan naisen näkökannalta. Kun erään hänen kertomuksensa sankaritar käsketään valitsemaan elämänsä uran ja perhe-elämän välillä jota rakastajansa hänelle tarjosi, ei hän tee itsestään marttyyriä, vaan vastaan iloisesti: "Minä valitsen molemmat, kiitos!"

Kate Richards O'Hare, nyky-aikaisen naisen perikuva, joutui tekemään samanlaisen valinnan noin 18 vuotta sitten. Hän oli jo valinnut itselleen elämänsä uran, jo korkeakoulutytönä hän oli innoistunut aikansa yleisiin kysy-

myksiin ja sikäli kuin hänen mieltensä kehittyi ja hänen ikänsä lisääntyi, kasvoi myös hänen halunsa palvella ihmiskunnan parhaita pyrkimyksiä. Kun hän kohtasi rakastajansa, Frank O'Hare'n, miehen, joka on yhäkin häne rakastajansa, oli Kate jo valinnut elämänsä tehtävän sellaisen, josta kannatti ylpeillä. Huolimatta nuoruudestaan ja kokemattomuudestaan julkisessa elämässä, hän oli jo silloin laajalti tunnettu kirjottajana, puhujana järjestäjänä ja pelkäämättömänä ihmisyyssaatteen ajajana. Mutta Kate'n ei käsketty valita elämäntyönsä ja naisen ikuisen tehtävän väliä. Hänen Franksinsa oli ylpeä hänen teräväpäisyydestään ja loistavista kyvyistään, ylpeä siitä nimestä, jonka Kate oli itselleen luonut. Ja niin jo liitonsa alusta olivat Kate ja Frank työkuoppaanit ja toverukset niin yleisessä elämässä kuin kotielämässäänkin.

Sitten tulivat heidän lapsensa. Milloinkaan eivät ole pienokaiset olleet mihinkään kotiin niin tervetulleita kuin ne olivat tähän kotiin, jossa vallitsi keskinäinen rakkaus ja toveruus, onnellinen perhe-elämä ja suuren asian harrastus. Kate halusi lapsia kuten ainakin voimakas, hyödyllinen ja todella naisellinen nainen niitä aina haluaa. Ja niin kaikki neljä pientä O'Hare'a otettiin vastaan rakkautella, synnytetään ilolla ja kasvatettiin viisaasti ja

(Jatkoa toisella sivulla)

MEIDÄN 'GENE

Me sosialistit emme ole persoonien jumaloitsijoita. Meillä ei ole etuoikeutettuja suuruuksia, vaan tovereita. Ne meistä, jotka kykenevät palvelemaan asiaamme paremmin kuin toiset, saavat meidän tunnustuksemme ja rakkautemme. "Meidän 'Gene'" — vanha puolueveteraanime, joka nykyään kituu Atlantan, Ga., kuritusvankilassa, on yksi sellainen toveri, joka on saavuttanut meidän rakkautemme ja luottamuksemme. Hän on asiaamme elävä symboli: suuri ja jalo. Ihmisenä häntä kunnioittavat vihollisensäkin, ne, jotka luokkatoverinsa vuoksi muuten häntä vainoavat. Eugene Debsin vankilassa olo on saattanut häpeän punan nousemaan monen ihmisellisen porvarinkin kasvoille ja monet ovat ne protestit, joita m.m. porvarilliset intellektuaalitkin ovat hänen vangitsemisensä johdosta julistaneet.

Eräs etelän senaattori kertoo tuttavuudestaan Debsin kanssa seuraavaa:

"Kaksi vuotta sitten vietin kaksi kuukautta eräässä Coloradon vuoriston kylpylaitoksessa. Tupakoiminen huoneissa oli kiellettyä, joten siellä oloni ensi päivänä kävelin huvila-alueen ulkopuolelle siellä tupakoidakseni. Eräs pitkä, lauha mies oli siellä myöskin tupakoimassa. Tervehdin häntä ja me keskustelimme neljä tuntia. Se oli miellyttävän keskustelu mitä minulla on koskaan kenenkään miehen kanssa ollut. Keskustelumme lopussa sanoin tuolle tuntemattomalle miehelle, että olen nauttinut suuresti keskustelustani hänen kanssaan ja kysyin hänen nimeänsä.

"Minun nimeni on Debs," hän vastasi.

"Ette suinkaan ole Eugene Debs?"

"Kyllä — se mitä hänestä on enään jäljellä."

"Well, jos joku olisi minulle jolloinkin sanonut, että minä tulen keskustelemaan Eugene Debsin kanssa kokonaista neljä tuntia, en minä olisi häntä uskonut," sanoin.

"No en minä niin paha mies ole, kuten te ehkä ajattelitte minun olevan, vai olenko?" hän vastasi nauraen.

"Hän oli kerrassaan erinomainen mies. Yksi suurimpia, jaloimpia luonteita kuin olen koskaan tavannut. Kahden kuukauden ajan seurustelin hänen kanssansa useita tunteja ja minä olin iloinen ja suuresti kunnioitettu hänen tuttavuudestaan.

"Eräänä päivänä kulki ohitsemme kaksi työläistä kantamassa raskasta rautapalkkia, kompartellen sen ylen raskaan painon alla. He kantoivat sitä jyrkkää rinnettä ylös. Kun he tulivat Debsin kohdalle, meni hän heidän avukseen. 'Kuka te olette?' kysyi toinen työmiehistä. 'Oh, en kukaan, ainoastaan vanha terästyöläinen,' vastasi Debs. 'Well, mutta jos et sinä vain

(Jatkoa toisella sivulla)

VAATIKAAMME!

Riehuu sodat, verileikit, tuliaset laukeaa, saaden aikaan miljoonille hävitystä — kuolemaa. Riitätin veren, hengen, kodin, säälimättä vähääkään, jääpi jälkeen lesket, orvot, vailla turvaa kärsimään.

Kaikkialla kansa kärsii sorrettuna orjuuttaan, riistäjien riemuutessa kokoomistaan voitoistaan. Sortuu kansaa siellä, täällä, konna in kurjain ryöstäessä kasat kultaa kokoon.

Kova ompi rahavallan mahti, joka kiristää ihmisiltä tulon työstä, elon tiimat lyhentää. Tehtähen komeroissa kaikkialla päällä maan, kullon himon hallitessa, orjat näänny raataissaan!

Täällä, missä kesän luonto syksyn lailla lakastuu, missä orja raataessaan nuorena jo vanhentuu, Missä grotten sanka sauhu peittää valon auringon, myrkyttäen ihmiselon, lyöden leiman luontoon.

Missä kuumuus tukahduttaa niinkuin lieska helvetin. Ääni riistomahdin uhkaa: Raada... raada, lujemmin! Taikka sorru näänntyneenä, Ja kun sorrut, tulee toinen, jolla eess' on sama työ.

Oisko meillä vaatimista—? Toki hiukan kumminkin. Eikö, orja, raadannasta kätes löy jo hiljemmin—? Levähdystä, sitä kaipaa nuori, vanha, nainen, mies, joita painaa raskahasti riistovallan raskas ies.

Siksi, orjat, vaatikaamme ehto uusi elämään, mikä antaa huojuunusta köyhän kansan kärsintään. Vaatikaamme! Vaatikaamme! vaikk' ois eessä synkin syys, Sillä kerta voittoa täytyy mailmassa ihmisyyt!

Vaatikaamme kunnes täytyy köyhän kansan toivomus, kunnes sortuu riistovalta, poistuu orjain orjuutus. Yhteisvoimin, tosi-innoin — siinä meillä mahti on, mikä johtaa vapautteen, yöstä päivän valoon. Eemeli Rautainen.